

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget Hvis ingen gør indsigelse, be-
trakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er
vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Forhandling om redegørelse nr. R 6: Forskningsministerens IT- og telepolitiske re- degørelse om omstilling til netværkssamfun- det af 9. december 1999.

(Redegørelsen anmeldt 9/12 99. Redegørelsen
givet 9/12 99. Meddelelse om forhandling 9/12
99).

Forhandling

Ole Hækkerup (S):

Det, der forandrer vores samfund mest i dag, er
ny teknologi og udviklingen i IT. Derfor bety-
der IT-politik spørgsmålet om, hvilket samfund
vi vil have, og hvilke værdier vores samfund
skal bygge på.

I Socialdemokratiet mener vi, at alle menne-
sker har evner, og at alle mennesker har et po-
tentiale for at udvikle sig til gavn for sig selv og
til gavn for andre. Det er så en fælles opgave at
sikre, at alle kan udvikle deres evner, og at alle
kan realisere deres potentiale. Om alle kan det,
afgøres af samfundets indretning.

Derfor skal vi naturligvis være meget op-
mærksomme på den mest forandrende kraft i
samfundet. Derfor er IT-politik noget af den
vigtigste politik i dag. Forandringen betyder
både nye muligheder og nye udfordringer. Den
politiske opgave er ikke blot at se nye mulighe-
der og blot at se nye udfordringer omforme vo-
res samfund. Opgaven er ikke bare at lade stå
til. Den politiske opgave er, hvordan vi bruger
mulighederne til fælles bedste, så alle menne-
sker kan realisere deres potentiale, samt hvor-
dan vi klarer udfordringerne, så forandringen
bliver til gavn for samfundet og for hver enkelt.

Regeringens redegørelse til Folketinget om
netværkssamfundet er en lang række tiltag, der
efter vores mening tager fat på at bruge mulig-
hederne og klare udfordringerne. Det er 37
konkrete initiativer på tilsammen lige godt 1
mia. kr.

Retningen i telepolitikken med mere konkur-
rence til gavn for forbrugerne og samtidig sik-
ring af, at vi også på lang sigt er med helt frem-
me, finder vi helt rigtig.

Regeringen peger på en lang række initiativer
for at give større åbenhed og information i den
offentlige forvaltning og nye veje til at forbedre
den offentlige service. Og redegørelsen er et
klart tilsagn om at fremme e-handel ved at få
den elektroniske signatur på plads, men – nok
så vigtigt – ved, at det offentlige går foran. Det
betyder alt sammen at tage de nye muligheder i
brug.

Men redegørelsen er også klar, når det gæl-
der udfordringerne: Der skal være sikkerhed på
nettet både i handel og i kommunikation, og vi
skal sørge for, at alle kan være med. Det hand-
ler om tilgængelighed for handicappede og om
at overvinde barrierer. Udfordringerne skal
mødes allerede i skolen og i uddannelses-
systemet.

Regeringens redegørelse er en god opføl-
gning på de diskussioner, vi tidligere har haft om
nødvendigheden af, at IT integreres i alle fag,
og at undervisningen skal kunne findes, tages
og gennemføres på nettet, også eksamen.

Endelig mener vi, det er en god idé med en
årlig IT-politisk redegørelse, så der kan følges
op på initiativerne, og så nye initiativer kan
tages.

Redegørelsen indeholder nogle overvejelser
på en lang række punkter. Det er kun to af
punkterne, jeg vil fremhæve her indledningsvis:

For det første forslaget om, at alle lærere skal
tilbydes en hjemme-pc med internetadgang.
Det vil betyde et skub i den rigtige retning.
Samtidig med, at det sker, er det vigtigt at vi
sørger for, at også læreruddannelsen og efter-
uddannelsen af lærere målrettes mod et IT-løft i
folkeskolen.

Der næst er der overvejelserne om aktieoptioner.
Emnet kan selvfølgelig være kompliceret og in-
deholde megen skatteteknik, men grundlæg-
gende støtter vi en udvikling, der går i retning
af, at ejerskabet til dansk erhvervsliv fordeles
mellem flere og mere retfærdigt end i dag. Det
vil flugte godt med redegørelsens mange

andre initiativer, der sikrer, at forandringen bliver et løfte om forbedring.

Kristian Jensen (V):

Venstre hilser IT-redegørelsen velkommen, sådan som vi hilser alle tiltag om forøget viden om og interesse for IT velkommen.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi forud for redegørelsen frygtede, at det blev endnu en af mange rapporter, som præsenterede de gode intentioner og hensigter, men som aldrig blev konkretiseret og gennemført. Det kan heldigvis ikke siges at være tilfældet med denne redegørelse. Venstre finder det utrolig positivt, at redegørelsen er så konkret og håndgribelig, som tilfældet er, og vil gerne kvittere for de mange konkrete forslag. At nogle af forslagene måske ikke er så nye og andre ikke er så visionære, skal vi lade ligge i første omgang.

Der er dog én skuffelse for Venstre i redegørelsen, som ministeren har udsendt, også i forhold til det store arbejde, der ligger i rapporten »Det digitale Danmark«: at nogle af de mest visionære og iderige forslag fra »Det Digitale Danmark«-rapporten ikke har fundet nåde for ministerens øjne og i stedet for at blive tildelt hæderspladsen er blevet placeret på ventelisten.

Jeg er naturligvis klar over, og Venstre er klar over, at det er et spørgsmål om at prioritere de midler, der er til rådighed, og at der ikke er ubegrænsede midler, heller ikke til IT-delen, men når man nu engang har valgt at lave rapporten, ja, så har man også valgt at prioritere de ting, der kom med i første omgang, frem for de ting, der er blevet sat på venteliste.

Venstre vil især gerne slå et slag for forslagene omkring en anderledes og mere erhvervsvenlig beskatning af aktieoptioner, omkring en bedre Internetopkobling til grundskolerne og sikring af mulighed for at tilbyde også ansatte på tjenestemandslignende vilkår en pc-ordning. Det er et forslag, som jeg vil komme tilbage til.

Venstre anser IT og Internettet som et af de mest afgørende udviklingsområder i samfundet overhovedet, både kulturelt og erhvervsmæssigt. Personligt og demokratisk er IT med til at bryde grænser ned, fjerne gamle dogmer og skabe nye muligheder. IT er bl.a. med til at vende kommandovejene på hovedet, at flytte værdierne i virksomhederne fra maskinerne til medarbejderne og er med til at sætte nye standarder for kommunikation og udveksling af viden. IT stiller nye krav til undervisere og un-

dervisningsmaterialet, både på hardware- og softwaresiden.

IT kan være til gavn for alle og dermed også for personer, som vælger at bruge disse muligheder til ting, som vi andre ikke kan lide. Det kan både være fremvisning af diverse billeder og til at sende besked om planer om aktioner, vi ikke kan lide. Sådan er det desværre. Fremskridt bruges ikke kun af mennesker med gode hensigter.

Men vi må ikke forfalde til at indskrænke mulighederne eller stoppe udviklingen af Internettet med den begrundelse, at det også bruges af personer, hvis motiver vi ikke kan lide. Der er ingen grund til – i gåseøjne – at dræbe budbringeren, fordi vi ikke kan lide budskabet. Derimod skal vi sikre os, at vi har så fri og åben en adgang til Internettet som muligt, således at almindelige forbrugere og offentlige myndigheder også vil få gavn af den nye teknologi.

I en tid, hvor teknologien og medierne konvergerer – som det hedder – smelter sammen, da vil det være et gigantisk selvmål at lægge begrænsninger ind i brugen af nettet og udviklingen af nye tilbud, blot fordi disse tilbud skulle transmitteres af et andet og nyt medie. Vi mener, der skal være den størst mulige grad af frihed til brug af Internettet, til brug af nettet, også for udsendelse af fjernsyns- og radioprogrammer m.v.

Venstre har tidligere på året her i Folketingsalen stillet forslag om en bedre sikring af brugen af IT på de videregående uddannelser, og derfor er vi også glade for at se, at en del af vores tanker kan genfindes i de forslag, som nu indgår i redegørelsen.

Venstre mener dog, at der er behov for at hæve ambitionsniveauet yderligere. Regeringen skal som minimum sikre, at de studerende gratis tildeles hver deres brugernavn og e-mail-adresse, har adgang til moderne informations- og kommunikationsteknologiske arbejdspladser og har mulighed for at bruge computeren ved eksamen. Derved sætter vi dem i en situation lige så realistisk som i deres hverdag bagefter.

Der er også brug for, at vi satser endnu hårdere på at sikre vore yngste en god skolegang og en tidlig indføring i IT-verdenen. Vi skal have pc'eren og Internettet til at være en naturlig og integreret del af undervisningen for de allermindste klasser. Det skal ikke være noget, der står i støvede lokaler, hvor eleverne kan få lov til at komme ned en til to gange om ugen. Det skal være en almindelig del af et klasse-

lokale, at der er en IT-opkobling, at der er en Internetadgang og almindeligt at bruge den i undervisningen. Ved at give grundskolen en central rolle i formidlingen af IT og viden om IT, så sikrer vi også, at alle får et godt udgangspunkt for at klare sig i fremtidens netværks-samfund.

Derfor er det utrolig vigtigt, at vi får fjernet den knast i lovgivningen, der forhindrer, at bl.a. folkeskolelærere og andre i tjenestemandslignende stillinger kan modtage et tilbud om pc-ordning, hvor finansieringen sker ved løntræk. Det er direkte tåbeligt, at vi på grund af lovgiver afskærer den allervigtigste gruppe, nemlig dem, som skal stå for uddannelsen af vores børn, fra de samme muligheder, som alle andre har.

I Venstre er vi varme tilhængere af pc-ordningerne, som de har fungeret indtil nu, og ønsker absolut ikke at begrænse muligheden for aftaler mellem arbejdsgivere og arbejdstagere. Venstre mener, det er en vigtig prioritet for Danmark, at så mange som muligt får tilbudet om at bruge IT-mulighederne og blive fortrolige med mediet. Derfor ønsker vi de bedst mulige vilkår for sådanne tilbud.

Venstre mener også, at brugen af hjemmearbejdspladser vil være til gavn for både familielivet og for samfundet. Derfor er det Venstres holdning, at hjemmearbejdspladserne skal fremmes, og det gøres bl.a. ved at fjerne den beskatning af arbejdsgiverbetalte bredbåndsforbindelser, der er i dag, en beskatning, der i øvrigt har resulteret i langt mere besvær end i provenu til statskassen.

Det er vigtigt for Venstre, at vores erhvervsliv gives gode og optimale muligheder for at klare konkurrencen med udlandet. Når vi i øjeblikket hører historier om det ene danske firma efter det andet, der bliver overtaget og opkøbt af store udenlandske selskaber, så er der desværre tale om det, man kunne kalde en pyrrhussejr. Vi ser jo ikke eksempler på, at danske IT-virksomheder på samme måde er på opkøb i udlandet og overtager store virksomheder for millionbeløb. Derfor er den udenlandske overtagelse af danske virksomheder ikke alene et skulderklap til dygtige danske iværksættere, men også et symbol på, at den danske IT-branche står svagt i konkurrence med udlandet.

Venstre ønsker at sikre danske virksomheder bedre muligheder, og et af de forslag, vi havde med i vores finanslovsoplæg, var netop en bedre beskatning af aktieoptioner, hvor beskatningen

skulle finde sted på et senere tidspunkt end nu. Således giver vi de danske virksomheder en mulighed, nogle vilkår, der er at sammenligne med dem, de har i andre lande. Det er i branchen et meget stort ønske, og fra Venstres side anser vi det som et afgørende handicap i de danske bestræbelser på også at være aktive på erhvervssiden.

Vi kunne godt tænke os, at der blev lavet en nærmere uddybning af, hvad der kan tages af initiativer for at styrke dansk erhvervsliv i forhold til udlandet. Er det spørgsmål omkring kapital, er det spørgsmål omkring arbejdspladser, er det spørgsmål omkring viden, altså uddannelse, der gør, at vores virksomheder i Danmark ikke når at blive så store, som vi ser i f.eks. Sverige, inden de bliver opkøbt af andre og udefrakommende virksomheder?

I redegørelsen er der et kapitel om de offentlige myndigheders digitale sagsbehandling og digitale forvaltning. Vi håber på, at regeringen er klar til at gå længere, at den vil prøve at opfordre kommunerne til at indføre det, vi allerede har i Folketinget, nemlig at man kan følge med i sagsbehandlingen forslag for forslag. Man kan her klikke ind på en hjemmeside under Folketinget og se, hvor langt vi er kommet med de konkrete lovforslag. Ligeledes kunne det også være rart at gå ind at se, hvor langt kommunerne er kommet med en konkret behandling af f.eks. en lokalplan, en byggetilladelse m.v. Det ville også styrke borgernes mulighed for at følge med i og holde øje med, hvad politikerne går og laver.

I Venstre er vi meget kede af den debat, der har været om et A-hold og et B-hold, hvor ordet B-hold har fået en negativ betydning: at det skulle være negativt ikke at være med på udviklingen, ikke være på nettet. For nogle, ja, der er det et bevidst valg, at de ikke ønsker at bruge de muligheder, der ligger, så derfor snakker vi ikke i Venstre om A-hold og B-hold, men om brugere og potentielle brugere.

Vi skal respektere folks fravalg, dem, der siger: IT er ikke mig, det er ikke noget, jeg vil blande mig i. Og derfor skal vi ikke presse dem ind i brugen af IT, men blot sikre, at der altid vil være muligheder for, at de kan blive opgraderede, at de kan komme på kurser, f.eks. på pc-kørekortkurser og lign., sådan at de har muligheden for at komme på nettet på det tidspunkt, hvor de ønsker det.

I Venstre tror vi på, at spørgsmålet om lysten til at komme på afhænger af de tilbud, der er,

og den tilgængelighed, som disse tilbud måtte have. Jo flere tilbud, der er på nettet, bl.a. muligheden for at lægge sine rejseplaner, jo flere ønsker at være med. Det tilbud er også noget af det, der gør, at Danmark ikke har haft den store succes som e-handelsnation foreløbig, men vi håber, det vil komme.

Generelt er redegørelsen meget positiv. Vi synes, det er godt, at den er meget konkret. Vi kunne godt efterlyse nogle milepæle. Der er mange startdatoer, men vi håber også, der vil komme nogle milepæle, så vi kan følge med i udviklingen.

Vi støtter tankegangen bag dette at omstille Danmark til et netværkssamfund, og vi vil gerne hjælpe ministeren med at flytte nogle af de mange visionære ideer fra ventelisten om til forsiden.

Henriette Kjær (KF):

Jeg vil faktisk gerne takke ministeren for at have udarbejdet denne redegørelse. Jeg synes, der er mange gode ting i redegørelsen, og jeg mener også, at det var på høje tid, at man i regeringen kom lidt op i omdrejninger, hvad angår det, regeringen selv kalder omstillingen til netværkssamfundet.

Redegørelsen er et godt redskab til at komme videre og til at få en god debat på baggrund af. For vi står jo i en situation, hvor udviklingen går derudad med hastige skridt, og det er os som politikere, der skal sørge for, at der ikke er nogle unødvendige hindringer på vejen, som stopper eller sinker udviklingen.

Det er vores pligt at indrette samfundet sådan, at det bliver en fordel for almindelige mennesker at benytte ny teknologi, og sådan, at vores erhvervsliv kan indrette sig mere smidigt ved hjælp af den nye teknologi. Vi kan hjælpe dels ved at lovgive, hvor det er nødvendigt med lovgivning, og dels ved at holde os væk og undlade at regulere på andre punkter, hvor det vil have en bremsende effekt.

Det er jo en kendsgerning, at ikke alt kan styres politisk, og det skal vi heller ikke prøve på. Jeg er derfor lidt tøvende over for ministerens beslutning om at gøre bestemte geografiske steder til IT-fyrtårne. Det er ikke, fordi jeg har noget imod Nordjylland eller Ørestaden, men jeg vil mene, at kraftcentrene må udvikle sig dér, hvor der findes mennesker med gode ideer og drive til at opnå nogle resultater. Dér bør man gå ind og understøtte enkelte projekter. På forhånd at udråbe enkelte enheder til fyrtårne er

jeg bange for kan – og jeg siger kan, for jeg håber det ikke – betyde ressourcespild og manglende udvikling, fordi miljøer andre steder ikke får den nødvendige opbakning.

Jeg læste f.eks. i Computerworld, at man i Nordjylland nærmest annoncerede efter projekter lidt ud fra devisen: Hjælp, nu har vi en masse penge, hvad skal vi gøre ved dem? Sådan må det ikke gå, og vi vil fra konservativ side overvåge disse fyrtårne meget nøje og sikre os, at man får nogle gode ting ud af det, ellers må strukturen laves om.

Et forslag, vi konservative ofte har fremført, er muligheden for aktieoptioner til virksomhedernes medarbejdere, men beskatningen er som bekendt ikke ligefrem befordrende. Det ønsker vi lavet om, og vi ønsker det lavet om hurtigst muligt.

Det, vi i udkast foreløbig har set fra regeringens side, er vi ikke imponeret over, og det er vores vurdering, at det ikke vil blive brugt af virksomhederne til at fastholde medarbejderne med. Dertil er beskatningen stadig for stor, og staten skal efter vores mening vel heller ikke til at oprette en fond. Det er jo netop meningen, at de flittige medarbejdere skal få noget ud af deres pionerarbejde, hvor arbejdstiden, mere som regel end som undtagelse, overstiger 37 timer. Vi håber derfor, ministeren vil indbyde til reelle forhandlinger om spørgsmålet, så vi kan få lavet en model, der er mere tidssvarende end den, regeringen umiddelbart har lagt op til.

Redegørelsen opererer også med begreb, der hedder »telefon til samfundet«, hvor borgere uden Internetadgang, der har behov for at komme i kontakt med det offentlige uden for normal åbningstid, kan ringe til en telefon, der skal dirigere én hen til den rigtige myndighed. Det forstår jeg altså ikke helt. Det er da udmærket, at man i det offentlige vil være mere serviceminded, men så kunne man jo have indført en sådan telefon for os alle sammen for lang tid siden. Nu bliver den så kun etableret, fordi alle skal være lige. Før var vi alle lige ringe stillet, og nu skal vi være lige godt stillet. Det er fint, det er en pæn tanke, men jeg vil gerne se det udført i praksis, inden jeg helt forstår konceptet.

Nu har jeg så over tre punkter været lidt kritisk i forhold til redegørelsen, men jeg synes sandelig også, der er rigtig mange gode intentioner og mange gode tanker i den. Vi skal hele tiden huske, at netværkssamfundet skal være for borgerne og ikke for systemet, og det er helt

afgørende for os konservative, at det indrettes sådan. Derfor er vi også glade for, at der skal udarbejdes et sæt IT-rettigheder med klare retningslinjer for, hvilke regler der gælder, samt en forhåbentlig sikker krypteringspolitik.

Det er et arbejde, vi ser meget frem til at følge, og vi lægger vægt på, at reglerne bliver logiske og forståelige, og at borgerne bevarer deres personlige integritet. Det må ikke blive sådan, at nogle afholder sig fra at bruge nettet, fordi de er bange for, at informationerne kan flyde frit mellem forskellige offentlige instanser.

Det glæder også Det Konservative Folkeparti, at netop netværkssamfundet gør det muligt for handicappede at få en ny funktion i samfundet. Handicappede kan være med til meget mere, hvis man kan sige det på den måde. Ministeren har et punkt i redegørelsen, der hedder »tilgængelighed for handicappede«. Og selvfølgelig skal IT være tilgængelig for handicappede, men det skal være mere end det.

For mig at se lukker det op for, at handicappede, der ikke før kunne have et almindeligt arbejde på grund af transportproblemer og andre ting, i dag og endnu mere i fremtiden vil kunne blive en del af det helt almindelige arbejdsmarked. Og her mener jeg virkelig, vi skal gøre en indsats og kortlægge det område, for det kunne være så dejligt, om man kunne få brugt alle gode kræfter i samfundet til fælles glæde.

Konceptet med livslang læring er også et utroligt vigtigt område, som jeg mener man bør vægte højt. Det er så ærgerligt, når en virksomhed fyrer mennesker, der sådan set er effektive og intelligente nok, men som bare ikke kan beherske det sidste nye elektroniske værktøj. Derfor skal vi lære hele livet. Ideen med virtuelle universiteter er absolut god. Vi skal bare sikre os, at de kommer lidt i system, og at arbejdsmarkedets parter får dem indarbejdet. Det vil jo være en gevinst for alle parter og for samfundet som helhed, at arbejdsstyrken hele tiden er optimalt uddannet.

En sag, jeg ofte har spurgt skiftende forskningsministre om, er spørgsmålet om digital signatur eller elektronisk signatur, som der står i redegørelsen – og hvor har vi dog ventet urimelig længe på den. Nu ser det så ud til, at den endelig kommer, men det har snart stået i så mange lovataloger, at jeg næsten ikke tør håbe på det; det skulle da lige være på grund af EU-direktivet. Men i redegørelsen står der, at der vil komme lovforslag i andet kvartal, og det

venter vi på i spænding, for skal vi have gang i mere omfattende e-handel end den, vi selv begiver os ud i, når vi køber lidt over nettet, så kræver det, at køber og sælger kan indgå en bindende aftale over nettet, og det kan de som bekendt ikke i dag.

Jeg kan jo se, at regeringen har ambitioner om at få mere gang i e-handelen og i øvrigt i den elektroniske kommunikation borgere og det offentlige imellem, så lad os nu få det lov-mæssige på plads i den sag.

Der er altså mange gode intentioner i redegørelsen, men der mangler efter vores opfattelse et helt afsnit om folkeskolen. Vi føler stadig, at området er forsømt, og at det netop er i folkeskolen, eleverne skal rustes til netværkssamfundet. Lærerne skal have en bedre uddannelse og motiveres til at arbejde med computer derhjemme, og som jeg har forstået det, er der netop skattemæssige problemer med at bruge den skattemæssige ordning for folkeskolelærere. Så selv om redegørelsen indeholder et punkt om, at alle offentligt ansatte, og kun offentligt ansatte, lærere i en 2-årig periode tilbydes en hjemme-pc-ordning, så er det ikke nok for os. Der er et stort strukturproblem, som regeringen bliver nødt til at få løst.

Jeg er så også bekendt med, at der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på de skattemæssige aspekter i de ordninger, vi har med hjemme-pc: ISDN-forbindelse, opkobling osv., og vi håber, at der hurtigst muligt vil komme en brugervenlig løsning på de problemer og ikke en løsning, der kun tilgodeser statskassen.

Men eleverne skal også have langt bedre mulighed for at bruge computer og søge informationer på Internettet. Selvfølgelig har flere og flere en computer derhjemme, men hvad nytter det, hvis den kun bruges til spil? Folkeskolen skal give eleverne grundlag for at bruge computeren som et redskab til at få viden og indsigt, så vi håber, at man i regeringen lidt mere struktureret vil følge denne sag, så man også får sendt nogle signaler til kommunerne og også hjælper kommunerne med at gøre det let for medarbejderne at blive en del af netværkssamfundet.

Men i Det Konservative Folkeparti er vi glade for det her udspil. Vi er glade for, at der er kommet en ny, kampklar minister, og vi glæder os til et konstruktivt samarbejde om alle disse vigtige spørgsmål.

Knud Erik Hansen (SF):

For mange år siden sendte den australske regering nogle embedsmænd ud i junglen til nogle af de oprindelige befolkningsgrupper. Embedsmændene havde fået besked om, at de ikke skulle gribe ind i deres levevis, og at de skulle gå forsigtigt frem, hvis de ville foreslå nogle ændringer.

Embedsmændene bemærkede hurtigt, at man kun havde nogle ganske få økser i disse samfund, og det var endda stenøkser, og da man i forvejen havde økser, ja, så tænkte man, at så kunne der da ikke ske noget ved at give dem nogle flere økser, og specielt hvis man så gav dem nogle jernøkser, så kunne de klare sig bedre. Det mente man var et lille indgreb.

De fik så jernøkserne, og da embedsmændene kom tilbage nogle år efter, fandt de ud af, at det skulle de nok ikke have givet dem. De små samfund var faktisk ved at gå i opløsning. Økserne havde nemlig ganske markant ændret deres indbyrdes relationer og også de magtforhold, der var imellem dem. De havde faktisk ikke evnet at bygge en ny struktur op.

Nu tror jeg ikke, at vores samfund går i opløsning på samme måde, men nogle gange kan man godt føle, at det, vi er udsat for med IT-udviklingen, er det samme. Vi udsættes for en teknisk udvikling, og med alle dens afskygninger udsættes vi for noget, der ikke kun er teknik. Teknikken giver os nye rammer for vores dagligdag og for vores samfunds måde at fungere på, den laver ganske voldsomme indgreb i vores gængse måde at fungere på, og det kan for os at se gå flere veje. Teknikken er jo nu engang neutral, så i sidste ende er det jo et spørgsmål om valg og hvilken samfundsstruktur, man bygger op for at klare teknikken og bruge teknikken.

Noget af det, vi ser, at IT-teknologien gør nu, er at styrke nogle magtkoncentrationer. Hvis vi tager mediaområdet, ja, så er der nogle magtkoncentrationer på vej globalt, som kan medføre, at vi faktisk markant får en indsnævring af de typer informationer, vi kan få i samfundet. Vi har også de sidste 10 år set en koncentration af magt over produktionen af programmel til ét og kun ét firma, og det er en koncentration, der er vokset med en hast, der aldrig er set før. Det er noget af det, som IT også rummer som en mulighed.

Men IT rummer også andre udviklingsmuligheder. Den har en kvalitet ved, at den gør det ualmindelig let for alle almindelige borgere at

hente informationer og kommunikere, også hente usorterede informationer og også selv at sende informationer ud. Ja, den rummer også muligheder for, at man kan producere programmel på en helt anden måde, så den faktisk ligger i hænderne på mange tusind mennesker.

I SF foretrækker vi selvfølgelig det sidste, og vi ser gerne, at vi ved en offentlig indsats kan gå ind og fremme det, at den enkelte aktivt kan bruge IT, og også at vi kan påvirke produktionsstrukturen, så vi kan få de ting, vi gerne vil have.

Vi behøver ikke et samfund, som skal finde sig i et de facto-monopol på produktion af programmel. For os at se koster det mange penge – monopolprodukter plejer jo ikke at være billige – og det gør os som samfund ganske afhængige af nogle ganske enkelte beslutningstagere, og sidst, men ikke mindst er det langtfra givet, at vi får den bedste kvalitet; det er også typisk for monopoler, at de ikke garanterer for kvaliteten.

Det er baggrunden for, at vi i dag til Folketinget har indleveret forslag om at støtte udbredelsen af open source-programmel. For os at se giver det os mulighed for, at mange flere kan og vil deltage i produktionen af programmel og dermed også lade langt flere, både virksomheder og de enkelte borgere, få indflydelse på, hvad der skal produceres. Det vil også give mulighed for reel konkurrence, det vil også give mindske udgifterne til programmel, og sidst, men ikke mindst vil det sandsynligvis også give en bedre stabilitet og mere fleksible programmer.

Når vi ønsker det, så ønsker vi ikke, at vi skal gøre det med stive direktiver og påbud om, at nu må man i den offentlige sektor kun bruge visse former for programmel. Det mener vi ikke er måden at arbejde på. Vi tror sådan set også snarere tværtimod, at man skal åbne op og skubbe til udviklingen, således at de mange kræfter, der i IT-verdenen, får bedre rammer at fungere under til fremme af open source.

Men det kræver to ting: Det kræver, at vi som offentlig sektor går ind og siger, at det er vigtigt, vi arbejder med åbne standarder, og at ingen kan tage patent på programmel. Hvis det sidste bliver tilfældet, ja, så tror vi, at udviklingen i høj grad vil blive sat i stå.

Vi skal også give gode rammer for, at den enkelte selv aktivt kan bruge IT-mediet, lave hjemmesider, bruge det til kommunikation og finde og sortere i et næsten uendeligt hav af informationer. Det kræver, at vi satser meget på

uddannelse i udnyttelse af IT, ikke kun i folkeskolen, i ungdomsuddannelserne, på universiteterne, men også hvor folk færdes, i aktivitetscentre for ældre, på biblioteker osv.

Det er også vigtigt, at vi også satser på, at teknologien når ud i alle, både store og små, hjem, i boligbebyggelser og på kollegier, hvor man let og ubesværet kan bruge den, så den bliver en del af dagligdagen, som telefonen er en del af dagligdagen.

Når vi så tager IT-redegørelsen, ser vi i den mange gode forslag. Vi glæder os også over, at der er mange konkrete forslag, men vi synes også, at der er et par huller i det store udbud af forslag, som vi godt vil pege på.

Der er mange initiativer til at fremme den enkeltes aktive brug af IT-mediet: pc-ordning, adgang til folkebibliotekerne, IT på dansk, tilgængelighed for handicappede, det virtuelle universitet, IT-integration i alle fag, livslang læring for at nævne nogle af dem, og det synes vi er meget gode ting og meget gode tiltag.

Men vi oplever ikke, at det fremstår som en samlet strategi. Hvis vi skal lave en samlet strategi, så er det vigtigt, at vi tager højde for at se, hvad det er for forskellige befolkningsgrupper, der møder IT, og hvordan det er, de møder IT. Der er jo forskel på, hvad man skal lave til skoleelever og til studerende, og der er forskel på, hvad man skal lave til B-holdet, så det, vi har brug for, er måske mere, at man går ind og ser på, hvad det er for forskellige befolkningsgrupper, og hvordan de klarer IT-verdenen. Og der er nogle steder, vi kan gå ind og hjælpe dem og så konsekvent prøve at lave nogle planer for dem, det er der i forslagen.

Vi synes, der er mange forslag, som sagtens kan bruges, men vi kunne egentlig godt tænke os, at man prøvede at anlægge den synsvinkel at se på, om vi så har dækket opgaven og fået fat i det, der nu er nødvendigt. Hvis man f.eks. tager studerende, har de måske et særligt behov for at kunne fungere på tværs af universiteter og på tværs af landsdele. De har måske et specielt behov for at få bredbåndsnet for at tage et eksempel.

Vi mangler også noget om open source, men jeg har forstået på ministeren i anden sammenhæng, at man godt vil være med til at kigge på det, og jeg håber meget, det er rigtigt forstået.

Vi synes, det er rigtigt, at der, som der står i redegørelsen, sættes på e-handel og kontakt til myndighederne, og at det skal ske gennem en sikker kommunikation, som andre ikke kan

koble sig på. Det er godt, men vi mangler faktisk et kraftigt offentligt initiativ, der kan være med til at skabe sådan en sikkerhed.

Det er vores opfattelse, at der er brug for et elektronisk pas i form af et kort, og at det offentlige har en forpligtelse til at etablere sådan et kortsystem. Et sådant kort er efter SF's mening nødvendigt, for at vi som borgere entydigt og sikkert kan identificere os på nettet og dermed ubesværet få adgang til oplysninger om os selv hos private virksomheder og hos offentlige myndigheder. Vi mener også, det er en forudsætning for, at der kan komme gang i e-handelen, og det virker, som om den 4-5 år gamle diskussion om borgerkortet skræmmer. Det kort var dengang for os at se meget et myndighedernes kort, hvor man ville indlægge oplysninger om borgerne, som myndighederne kunne bruge. Det var også et borgernes kort, men det var også et myndighedernes kort.

Det er ikke sådan et kort, vi ønsker. Vi ønsker alene et kort, der kan være med til at sikre, at man alene kan udgive sig for den, man er. Vi mener ikke, at myndighederne behøver at have oplysninger liggende på kortet.

Når jeg så ikke er gået så meget ind på de mange initiativer, der ligger i redegørelsen, så er det ikke, fordi, som jeg sagde før, vi ikke synes, der er gode initiativer; det er der. Men som jeg sagde før, mangler vi en målrettet indsats for at fremme anvendelsen over for ganske bestemte befolkningsgrupper, vi mangler også noget om open source, og vi mangler også noget om elektronisk pas.

Men som jeg ser redegørelsen, så er det forslag, som faktisk meget godt kan kobles ind i de forslag, der ligger. Vi ser dem ikke som værende i modstrid med redegørelsen og håber derfor også, at de kan bringes ind i en udvikling af IT i Danmark.

Klaus Kjær (DF):

Jeg vil gerne have lov til at takke forskningsministeren for den udmærkede IT- og telepolitiske redegørelse om omstilling til netværkssamfundet. Det er udmærket, at redegørelsen kommer nu, og at der fra regeringens side spilles ud med en massiv indsats på området i Danmark, som tidligere har været førende på området og i de senere år er sattet langt bagud med hensyn til udviklingen.

Redegørelsen tager ikke alene udgangspunkt i, at der med IT-tiltag søges at få Danmark op på et niveau, som svarer til de lande, som vi

normalt sammenligner os med. Det slås indledningsvis fast, at det kort og godt handler om at gøre Danmark til en førende IT-nation, samtidig med at vi vil bevare de bedste værdier i velfærdssamfundet.

Nu er det jo ikke nødvendigvis to uafhængige og måske modsatrettede mål. Jeg tror, at en massiv udvikling netop på IT-området er en betingelse for, at de bedste værdier bevares i velfærdssamfundet.

Ifølge redegørelsen har Danmark mange muligheder for at nå målet, idet danskerne har den største parathed til at møde fremtidens udfordringer. Vi har en veludbygget teleinfrastruktur og en stor udbredelse af Internet. Danskerne er veluddannede og har et fleksibelt uddannelsessystem. Vores erhvervsstruktur består af relativt små virksomheder med stort omstillingspotentiale, og, som det hævdes, har vi en velfungerende offentlig sektor. I negativ retning taler imidlertid, at denne offentlige sektor er meget sektoropdelt, hvilket vanskeliggør en koordineret omstillingsproces.

Regeringen har lagt vægt på, at det er nødvendigt at prioritere, herunder at vurdere, hvad der er en politisk opgave, og hvad vi kan overlade til markedet og andre aktører. Det er helt klart, at i de 37 initiativer, der skal sættes i værk i år 2000, fokuseres der meget på borgernes og de uddannelsessøgendes muligheder for at udnytte de muligheder, der ligger i udbygningen af netværkssamfundet. Og jeg er ganske enig i denne prioritering, selv om man nok kunne have ønsket sig, at der også sideløbende ville blive taget initiativer til styrkelse af erhvervslivets konkurrenceevne, særlig med henblik på udnyttelsen af telekommunikation og handel på tværs af landegrænserne.

Allerede i forbindelse med liberaliseringen af telemarkedet er der taget hul på en billigere og mere konkurrencefyldig adgang til telemarkedet. I redegørelsen følges der op på dette med initiativer til udbud af frekvenser til etablering af en række nye abonnentnet i Danmark, udbygning af teknologien med mere mobil kommunikation og bærbare apparater, en række stramninger, som skal sikre reel konkurrence for alle teleselskaber på markedet samt indførelse af en forbedret nød- og beredskabskommunikationssystem, det såkaldte TETRA.

I redegørelsen lægges der meget vægt på borgernes sikkerhed og på, at borgerne kan kommunikere med det offentlige på en sikker, hurtig og effektiv måde, herunder at der udvik-

les sprogteknologiske værktøjer, som automatisk kan oversætte tekster fra dansk til andre sprog og omvendt.

Redegørelsen forudsætter, at alle borgere efterhånden bliver forsynet med telekommunikationsudstyr og adgang til Internettet, og at dette bliver lige så naturligt, som det eksempelvis er at benytte en telefon. Derfor kan det også undre lidt, at folkebibliotekerne så massivt skal inddrages i netværkssamfundet med hensyn til at stå til rådighed for borgerbetjeningen. Meningen er jo netop, at borgerne uden for bibliotekets og de offentlige myndigheders åbningstid hjemme i deres egen stue kan sidde og søge information og rette henvendelse til det offentlige.

Men der er naturligvis altid nogle borgere, som privat aldrig får adgang til den nye informationsteknologi, og for dem skal der selvfølgelig også være muligheder for at benytte informationsteknologiens muligheder.

En udbygning af folkebibliotekerne i netværkssamfundet kræver imidlertid meget store kommunale ressourcer, og regeringen kan ikke bare forpligte kommunerne til at øge deres budgetter på dette område med millionbeløb, samtidig med at man formentlig fortsat vil forlange, at kommunerne holder udgifterne i ro.

Initiativerne på uddannelsesområdet er prisværdige. Selvfølgelig skal IT indgå som en naturlig del af fjernundervisning og muligheden for at gennemføre undervisning og eksamen via Internettet, ligesom universiteterne skal fokusere på anvendelsen og integrationen af udbud af IT-baserede studier.

Forslaget om at tilbyde en hjemmeside til alle studerende er også en god idé, som DF gennem et beslutningsforslag har støttet. Og selvfølgelig skal IT fremover indgå som et integreret element i alle fag på læreanstalterne.

Det lyder smukt, at alle borgere uanset alder, skolemæssig baggrund og bopæl skal have mulighed for at fastholde og udvikle de nye kompetencer, der efterspørges i netværkssamfundet, og det er der vel ingen der kan være uenig i.

Det kan derfor skuffe lidt, når der i redegørelsen ikke ofres særlig meget på folkeskolens undervisning inden for IT. Ja, faktisk burde det have været således, at børn allerede fra børnehavealderen blev gjort fortrolige med mediet. Det er jo netop den kommende generation, der nu går i folkeskole, som skal udnytte og virkeliggøre udviklingen inden for informationsteknologi i konkrete handlinger.

Det virker derfor også lidt ambitionsløst – og det er oven i købet sat i redegørelsen som et initiativ, der bør overvejes – at man i folkeskolen kun regner med, at der eksempelvis skal stilles en pc til rådighed for hver tiende elev. Det burde ligesom i de højere uddannelser være et mål for regeringen, at også i folkeskolen skal informationsteknologien gå tværfagligt på alle niveauer.

Initiativerne omkring e-handel er et spændende kapitel for sig. På dette område ligger Danmark, ja for den sags skyld Europa, langt bagud i forhold til USA. Undersøgelser har vist, at USA er ca. 2 år forud, og at der sker en omfattende handel på tværs af landegrænser. Onlinehandel i USA udgør i dag 1,2 pct. af den samlede detailhandel, hvor den i Danmark i dag udgør 0,2 pct.

Hertil kommer så, at næsten hele det samlede internetsalg i Norden er sket til hjemmemarkedet eller mellem de øvrige nordiske lande. Redegørelsens mål for offentlig e-handel synes da også at forudsætte, at denne handel sker nationalt. Men hvorfor egentlig det? Kommuners og amters og statens indkøb burde lige så naturligt kunne foregå på tværs af landegrænser i og uden for Europa.

Hvis målene skal nås, kræver det selvfølgelig en helt anden struktur end den, vi kender i dag, ikke alene med hensyn til udviklingen af sikkerheden i forbindelse med e-handel, men også med hensyn til import af varer, afgifter, og hvad dermed er forbundet.

Ministeren gør i sin redegørelse meget ud af den digitale forvaltning og initiativer til, hvorledes det skal gøres enklere for borgerne at rette henvendelse til de rigtige myndigheder, når det drejer sig om at få oplysninger og kommunikere elektronisk, f.eks. når de mest almindelige blanketter skal indhentes, udfyldes og arkiveres, og i det hele taget få en nem og hurtig kontakt til offentlige myndigheder og institutioner, også uden for den egentlige åbningstid.

En vigtig del af forslagene går på, at borgerne skal kunne indhente oplysninger om sig selv og andre offentlige data.

Det er alt sammen gode initiativer, som naturligvis må medføre, ikke alene at adgangen bliver nemmere og hurtigere, men også at der i vid udstrækning kan indhentes oplysninger gebyrfrit. Når oplysningerne ligger på edb og kan hentes ud uden personlig ekspedition, er det selvfølgelig en naturlighed, at dette også må kunne ske gratis for borgerne.

Ud over de 37 konkrete initiativer er der som sagt også 12 yderligere forslag, som er under overvejelse. Forslagene er karakteriseret ved, at de er mere diffuse, og at man ikke umiddelbart kan se en virkning inden for en overskuelig årrække. Derfor kan de alligevel være interessante at diskutere, og de bør nok også jævnligt tages op i den løbende debat.

Men samlet set er IT-redegørelsen kortfattet og meget præcis – et glimrende værktøj til at arbejde videre i lovgivningsarbejdet, hvor Dansk Folkeparti vil medvirke positivt til, at mange af de skitserede mål konkret vil kunne gennemføres.

Susanne Clemensen (CD):

Der er mange gode og konkrete initiativer i den IT- og telepolitiske redegørelse, som vi debatterer her i dag.

Det vil være alt for omfattende at forsøge at komme rundt omkring alle 37 forslag plus de 12 stykker, der er under overvejelse, men jeg vil naturligvis berøre nogle af dem, som vi i CD finder vigtige, også nogle af dem, som vi finder mangler i regeringens redegørelse.

Informations- og kommunikationsteknologi griber om sig og får dermed større og større betydning på mange af samfundslivets områder. Og det er naturligvis nødvendigt, at Danmark udvikler en ambitiøs IT-strategi, for at vi fortsat skal kunne konkurrere med udlandet, og vi skulle gerne være bedre på udvalgte områder, f.eks. når det gælder udnyttelse af informations- og kommunikationsteknologi og udvikling af nye produkter inden for IKT og bioteknologiområdet.

Vi har bl.a. på grund af vores lange uddannelsessituation og demokratiske situation rimelig gode forudsætninger for at være med, og de forudsætninger skal vi naturligvis bygge videre på. Men vi må også erkende, at vi støder på nogle barrierer, bl.a. fordi vi ikke har særlig mange store virksomheder, der kan fungere som lokomotiver for de små virksomheder. Også den sektoropdelte offentlige sektor kan udgøre en barriere. Derfor vil det være nødvendigt at se på, hvordan vi gennem bl.a. vore skatteregler kan opmuntre til udvikling af bæredygtige, udviklingsorienterede IT-virksomheder.

Det er vigtigt at slå fast, at for de allerfleste er hurtig, nem og billig adgang til en pc og opkobling til Internettet fortsat kun et værktøj. Det er et værktøj, som er smart og praktisk, hvor vi

kan søge praktiske informationer og viden og kommunikere med andre, snart også det offentlige, men det må altså aldrig blive en forudsætning for at kommunikere med det offentlige, at man kan betjene sig af Internettet, for man kan altså ikke se hinanden i øjnene på nettet, og nettet kan ikke erstatte menneskelig omgang og heller ikke samtalen.

Derfor er det vigtigt, at den offentlige service, adgangen til informationer og viden, udfyldelse af blanketter m.m. hos det offentlige, ikke kun udvikles via Internettet og den offentlige administrations hjemmesider, men at det fortsat skal være muligt at få fat i et menneske, der kan henvise og forklare og om nødvendigt også fremskaffe de oplysninger, man som borger har brug for.

Derfor er satsningen på en ny folkebibliotekslov, hvor alle biblioteker bl.a. skal tilbyde gratis adgang til Internettet, og muligheden for én samlet telefonindgang til det offentlige, som også kan benyttes uden for almindelige åbningstider, et godt og vigtigt skridt for at sikre, at alle borgere i praksis har lige muligheder for at få adgang til informationer og viden fra det offentlige.

I den forbindelse er det en oplagt chance for at gøre den offentlige forvaltning endnu mere åben, serviceminded og demokratisk, at borgerne får mulighed for at få oplysninger om sig selv, som den offentlige forvaltning er i besiddelse af, så de offentlige data ikke monopoliseres af forskellige myndigheder og virksomheder. Men forvent ikke, at det nødvendigvis fører større effektivitet med sig, således at opgaverne kan løses på kortere tid, tværtimod! Naturligvis vil nogle rutineopgaver forsvinde eller blive færre, men mere og bedre information vil også betyde mere arbejde for de ansatte i den offentlige forvaltning, men forhåbentlig vil folk føle, at de får en bedre service.

Tilgængeligheden skal sikres for alle, som jeg har været inde på allerede. Det gælder også for handicappede. Center for Ligebehandling af Handicappede har i sin årsrapport for 1999 beskrevet, hvordan offentlige hjemmesiders tilgængelighed fortsat kan blive meget bedre.

Vi håber i CD, at det arbejde, der foregår for at gøre det her bedre, vil blive styrket gennem forskningsministerens initiativ om en karakterbog for alle offentlige hjemmesider.

Adgangen for borgerne til at søge informationer om sig selv gør naturligvis, at der ikke må herske tvivl om sikkerheden for, at oplys-

ningerne ikke kan blive tilgængelige for andre end én selv og forvaltningen ud over det, som følger af lovgivningen allerede i dag. Men også i vores daglige brug af Internettet på andre områder må vi sikre, at borgerne kender deres IT-retteligheder og eventuelt også sikres visse IT-retteligheder, hvis det viser sig at være nødvendigt.

Derfor skal det klart fremgå, hvilke regler der gælder f.eks. for arbejdsgivernes adgang til at læse ansattes e-mail, hvilken gyldighed et svar i en e-mail har, og hvordan politiets og andre myndigheders og virksomheders muligheder er for at få adgang til borgernes elektroniske post og kommunikation.

Det er rart at se, at forskningsministeren og forhåbentlig også hele regeringen går ind for, at der skal være mulighed for fri kryptering af meddelelser fra borger til borger uden mulighed for ulovlig aflytning. Men billedet bliver unægtelig lidt grumset, når man så kan læse i aviserne i dag, at alle EU-landenes justitsministre overvejer at foreslå, at der ikke skal en dommerkendelse til, for at udenlandske myndigheder kan aflytte f.eks. mobiltelefoner.

Til slut vil jeg godt nævne nogle af de forslag, som vi mener burde indgå i redegørelse. Det drejer sig først og fremmest om folkeskolen. Som andre – og ikke kun partierne her i Folketinget – har påpeget, mangler der noget her.

Vi mener, at forslaget om udvikling af digitale undervisningsmidler, så IT reelt integreres i alle fag i folkeskolen, sådan som folkeskoleloven siger, skulle have haft en mere fremtrædende placering i regeringens redegørelse. Herunder mener vi også, at man bør overveje, at børnene lærer at bruge pc'en som et værdifuldt værktøj, simpelt hen gøre det obligatorisk, så selve brugen af undervisningsprogrammer og adgangen til Internettet ikke tager tid fra undervisning i f.eks. dansk og matematik eller i andre fag såsom idræt og musik.

Det er naturligvis besværligt og dyrt at producere undervisningsmidler, der kun er beregnede til danske folkeskoleelever. Vi kommer ikke uden om, at computersproget er engelsk. En verdensomspændende kommunikation og indhentelse af informationer på Internettet vil jo også gøre det nødvendigt, at eleverne på et meget tidligere tidspunkt end i dag kan begå sig på engelsk. Desuden vil en rigtig god beherskelse både mundtligt og skriftligt af mindst ét fremmedsprog i fremtiden spille en meget større rolle.

Derfor burde regeringen overveje at følge de anbefalinger, som rapporten »Det Digitale Danmark« kommer med på det her område, nemlig at engelske tekster og materiale skal inddrages lige fra børnehaveklassen, og at engelskundervisningen skal begynde på et meget tidligere tidspunkt end i 4. klasse, sådan som det er i dag – for vores skyld allerede gerne i 1. eller 2. klasse, sådan som rapporten anbefaler, og som der jo også er nogle friskoler der allerede gør i dag – men naturligvis tage udgangspunkt i de forudsætninger, som børnene har på det alderstrin, og i den udvikling, som de har på det tidspunkt.

Men vi glæder os over, at der nu for alvor sættes fokus på de videregående uddannelsers brug af IT, dels i undervisningsøjemed, herunder fokus på fjernundervisning som en oplagt mulighed, og dels som et led i at lette administrationen både for de studerende og for uddannelserne selv.

Vi medvirker gerne i CD til at føre de mange og gode forslag ud i livet, også dem, som vi selv og andre partier har givet udtryk for kunne være ønskelige og for visse forslags vedkommende ligefrem nødvendige.

Morten Helveg Petersen (RV):

Rosen skylder ned over forskningsministeren og Forskningsministeriet her i dag. Jeg håber, tålmodigheden er til flere roser, for jeg vil på linje med andre ordførere fremhæve det positive i, at vi får den her debat, det positive i, at vi får den her redegørelse, og at vi får mulighed for at følge den op en gang om året.

Det er klart, at en redegørelse af denne her type vil man altid kunne kritisere for, at den skulle have været lavet i går, og særlig i en sektor som IT-sektoren, der flytter så hurtigt på sig, kan man sige, at forslagene næsten er forældede, i det øjeblik de kommer ind i en traditionel trykpresse, men det er vilkårene.

De 37 konkrete initiativer plus de øvrige initiativer samt tidsfristerne gør det til fornøjelig læsning, som jeg ser det. Det er konkret. Det er vedkommende. Det er fri for alt for meget af den lyrik, der ellers normalt kunne kendetegne redegørelser eller den type af publikationer. Så det er dejlig læsning, særlig når det vedrører så vigtigt et emne.

Det var på høje tid, vi fik denne her redegørelse, og det er på høje tid, vi får den her debat, for IT er selvfølgelig en stor udfordring, som tidligere ordførere har været inde på, og det er

svært for det politiske system at håndtere udfordringer i det her, lige så vel som det er svært for virksomheder at håndtere. Sådan må det være, når man står i orkanens øje og oplever, at tingene ændrer sig med lynets hast.

Vi ser i virksomhedsverdenen, hvordan forretningsmodeller og processer ændrer sig. Vi ser, hvordan virksomheder kører med under-skud for at opnå stor udbredelse og navnegenkendelse. Det er nye typer af måder at gebærde sig på i forhold til traditionelle måder at drive virksomhed på. Men det ændrer selvfølgelig også ved det politiske liv. Vi ser, at adgangen til information og mulighederne for øget demokratisk involvering også ændrer de traditionelle måder, som vi forstår demokrati og information og folkestyre på.

Så det er en stor udfordring. Man kan vel også parallelisere til den udvikling, vi har været igennem i det parlamentariske liv med hensyn til integration af udenrigsstoffet: Vi har i mange år haft Europaudvalget, men man forsøger nu også at behandle EU-sager i de enkelte fagudvalg. Og jeg ser for mig, at vi får en diskussion om, hvordan vi håndterer IT og teknologiens betydning i de øvrige fagudvalg. Dette blot for at sige, at det er en stor udfordring, vi står over for.

Jeg synes også, man må sige generelt, at denne diskussion er alt for vigtig til kun at overlade til eksperter. Området er alt for vigtigt til, at det kun er eksperter med forstand på bits og bytes og ram, og hvad det hedder alt sammen, der skal kunne diskutere det, for fremtiden må være en integration af IT i stort set alle politikområder og fagområder, så vi får en grundlæggende diskussion og ikke kun en diskussion i snævre ekspertkredse.

Økonomen siger, at man kan se computere overalt undtagen i produktivitetstatisikkerne, og det er der formentlig noget om – forstået på den led, at vi jo endnu ikke har høstet de store samfundsmæssige gevinster af den nye teknologi. Det er måske en erkendelse af, at det er måden, hvorpå vi bruger IT, der er det afgørende, mere end blot dette at tage pc'er og computere med overalt, hvor man kan komme til det. Det er undervisningsmetoden i forbindelse med indlæring, det er processer i erhvervslivet, og det er spredning af viden, deling af viden, som er utrolig afgørende for at kunne drage nytte af den nye og spændende teknologi.

Jeg tror også, at generelt set vil IT komme til at betyde mere for eksempelvis iværksætterpo-

litik og iværksætterkultur end nok så mange andre statslige initiativer. Det forhold, at vi kan se unge mennesker med gode forretningsideer og masser af initiativ i løbet af kort tid blive stenrige, tror jeg kommer til at få en større afsmittende effekt på dansk iværksætterpolitik og iværksætterkultur end nok så mange ordninger, vi kan finde på fra statslig side.

Det er denne mængde bemærkninger af generel karakter, der gør, at det er utrolig vigtigt, at vi har denne debat og får udvidet den redegørelsesdebat, som vi skal have en gang om året, til også at dække andre områder.

Lad mig sige konkret om redegørelsen, at fra radikal side har vi lagt stor vægt på spørgsmålet om bredbånd, altså den billigst mulige adgang til bredbånd for de flest mulige mennesker. I debatten flourer der i øjeblikket interessante regneeksempler på, hvad der sker, hvis man lægger fiberoptiske kabler ud til hver eneste husstand, og to- eller trecifrede milliardbeløb svirrer rundt.

Det er ikke nødvendigvis den rette løsning. Jeg tror, vi i stedet skal diskutere, hvordan man kan kombinere kabelmodems, ADSL og FWA, og hvad det hedder alt sammen, på en sådan måde, at de flest mulige får adgang til bredbånd til en billig pris. Det står også i redegørelsen. Det er hensigtserklæringen, og det er altså en intention, vi skal holde fast i. Jeg kunne forestille mig, at vi udvidede diskussionen ved at begynde med at kigge på, hvad det koster, og derefter diskutere finansieringen.

Konkurrence i telesektoren indgår selvfølgelig som et vigtigt element i redegørelsen. Det er vigtigt, at vi som forbrugere får adgang til teleydelse til den billigst mulige pris, og at markedet kan begynde at udvikle sig og konkurrere og udvikle nye produkter, som vi kan gøre brug af.

I redegørelsen er der et spændende afsnit om e-handel. Jeg tror, det er vigtigt, at denne e-handels-diskussion ikke udelukkende kommer til at dreje sig om det private led, altså den private e-handel. Hvis man skulle være en vis herres advokat, kunne man sige, at en målsætning om at få en stor e-handel pr. indbygger ville være relativt nem at opfylde i et land, hvor penetrationsgraden af Internettet er høj. Jeg tror imidlertid, vi også skal se på, hvordan vi kan få diskussionen til at omfatte virksomhedsforhold, altså i hvilket omfang udenlandske virksomheder etablerer sig i Danmark og investerer i danske IT-virksomheder, så der udvikles kompe-

tencer her. Det er et forhold, som jeg tror man med fordel kunne inddrage i debatten.

Med hensyn til digital forvaltning er mulighederne for at give borgerne en bedre service helt afgørende. Vi kommer til at kigge på elektronisk signatur og på, hvornår den skal have retsvirkning i forhold til den traditionelle, skrevne signatur.

Lad mig knytte et par kommentarer til spørgsmålet om aktieoptioner, som har været nævnt:

På tegnebrættet er der et fornuftigt forslag, der løser en række likviditetsproblemer, og en række ordførere har nævnt, at nu skulle man se at få fastsat niveauet for beskatning af optionerne til aktieavanceniveau, for hvem vil ikke gerne have en skattelettelse? Der er selvfølgelig et finansieringsproblem her, og der er også nogle andre tekniske problemer set i forhold til EU's fusionsskattedirektiver, der gør, at så nem er sagen altså ikke. Men i det forslag, der ligger på bordet, og af redegørelsen kan vi se, at man har taget forskud på nogle af de ting, vi kommer til at diskutere. Det er en ordening, der løser likviditetsproblemerne i nogle af de nye og spændende virksomheder, og det har jo også været hensigten fra starten.

Fra radikal side har vi lavet et erhvervsoplæg. Vi har interesseret os for optioner helt tilbage fra sidste forår, og vi er glade for, at der kan findes en løsning på problemet.

Denne kommentar skal udelukkende ses på baggrund af, at det er ikke så enkelt som blot at sige, at beskatningsniveauet skal ned på aktieavanceniveau, for der er nemlig nogle tekniske forhold, som gør sig gældende her. Men der kommer altså et fornuftigt forslag.

Jeg tror, at den næste redegørelse, som kommer næste år eller måske sidst på året i år, eller hvornår vi nu får den, med fordel også kunne forholde sig til andre emner. Jeg har nævnt i min tale, at integration af IT i andre sektorer bliver helt afgørende for, om vi kan drage nytte og gavn af de nye og spændende teknologier, og lad mig nævne sundhedsvæsenet som et oplagt eksempel:

Når man diskuterer IT og sundhed, er det som regel handel med medicin på nettet og den type spektakulære hændelser, som tiltrækker sig opmærksomheden, men jeg tror, der er en lang række store fordele forbundet med integration af IT i både den primære og den sekundære sektor, så forhåbentlig kan redegørelsen

også række ud til andre emner og forsøge at tegne et billede af, hvordan man kan integrere.

Lampen begynder at lyse, så jeg vil slutte af med endnu en gang at rose ministeren og Forskningsministeriet for dette udmærkede initiativ. Jeg ser frem til den videre debat.

Søren Kolstrup (EL):

Omstilling til IT-netværks-samfundet er en historisk udfordring. Det er ordene i ministerens redegørelse, og det kan man kun være enig i.

Forskningsministerens redegørelse stiller en række initiativer op, og de fleste af dem er det svært at være uenig i. Jeg skal derfor ikke gå voldsomt i dybden med dem, men i stedet prøve at føre nogle principielle overvejelser frem.

For det første er der spørgsmålet om den sociale udvikling i forhold til IT-udviklingen, og der er spørgsmålet om sikkerhed og IT-retigheder, der er spørgsmålet om uddannelse, der er spørgsmålet om en grøn politik, der er spørgsmålet om biblioteker, som jeg tror CD's ordfører var inde på, og endelig synes jeg, det er værd at drøfte, hvad det er for problemer, denne udvikling afstedkommer.

For Enhedslisten er en af de vigtigste overskrifter, når det gælder udvikling af IT, at sikre, at den enkelte får mulighed for adgang til IT, og at vi får brudt de private monopoler og får sikret, at IT-udviklingen vil betyde en større social, kulturel og uddannelsesmæssig lighed i samfundet.

En anden ting er, at vi ønsker at sikre IT-retigheder for den enkelte og skabe sikkerhed for, at den enkelte ikke bliver registreret i alt, hvad han foretager sig. IT-udviklingen åbner helt klart muligheder for en vældig mængde informationer, men der er også risiko for en behård registrering og aflytning af elektronisk kommunikation. Vi er derfor positive over for regeringens forslag om IT-retigheder for det enkelte menneske, herunder udformning af en krypteringspolitik.

Så er der uddannelsesområdet, og her er der en række fornuftige overvejelser og udspil i redegørelsen.

Vi anser det for selvfølgeligt, at studerende tilbydes bedre muligheder for at udnytte IT i det daglige, ligesom det er helt centralt, at IT integreres i undervisningen på alle niveauer, lige fra folkeskole til universitet.

Jeg må også sige, at bemærkningen om, at hver tiende elev skal have internetadgang, selvfølgelig er et mål, men det er et for fattigt mål.

Her må man have en større ambition. Vi ved godt, at IT i folkeskolen koster penge, men hvis alle børn og unge skal have en reel chance for at kunne bruge IT-teknologien, er det vigtigt, at muligheden eksisterer for alle og ikke mindst i folkeskolen, hvor nogle af disse rutiner så at sige skal indlægges for første gang.

Jeg skal endvidere gøre opmærksom på, at det, der står om grøn politik, vil vi i Enhedslisten meget gerne være med til at debattere yderligere. Vi ser her nogle muligheder for, at man kan reducere transportbehovet i samfundet, og i det omfang det er tilfældet, vil vi gerne være med til at drøfte en grøn indkøbspolitik.

Endelig er jeg enig i nogle af de betragtninger, som CD's ordfører fru Susanne Clemensen, tror jeg det var, var inde på angående biblioteker.

Men så vil jeg godt nævne nogle af de problemer, man kan løbe ind i i forbindelse med IT-udviklingen:

Enhedslisten mener generelt ikke, der skal stilles for store forventninger til IT i sig selv, for IT er ikke en løsning som sådan. Vi er f.eks. ikke overbevist om, at fjernundervisning via Internettet er en reel erstatning for den ansigt til ansigt-undervisning, som finder sted i dag. Fjernundervisning kan ikke erstatte den undervisning, hvor mennesker mødes og spørger, søger til sig, lærer og erkender, som man oplever det, når folk mødes i en skolestue. Det er det ene problem.

Det andet problem er det, som SF's ordfører var inde på. Det er spørgsmålet om, hvorvidt udviklingen fører til en meget voldsom magtkoncentration eller fører til, at vi kan bryde de eksisterende magtkoncentrationer. IT-udviklingen går stærkt, og det gælder jo især inden for det private erhvervsliv. Vi ser tydeligt denne magtcentralisering af IT-software i Microsoft-produkterne.

Enhedslisten mener, at man ikke skal være i lommen på et privat monopol, og derfor savner vi også i regeringens redegørelse en drøftelse af det problem. Vi finder det vigtigt, at ministeren kommenterer spørgsmålet om frit valg af software, altså free source-problemstillingen. Vi har bemærket, at SF er kommet med et udspil, der bryder monopoldannelsen. Enhedslisten glæder sig til at deltage i denne debat, og vi glæder os også til at drøfte, hvordan det kan forhindres, at nogle tager patent på software, og hvordan man kan sikre åbne, fælles standarder.

Den vigtigste udfordring, når det gælder IT-udviklingen i Danmark, er for os at se at undgå, at IT-udviklingen medvirker til at øge kløften mellem rige og fattige. Det gælder lokalt, men det gælder så sandelig også nationalt og globalt. Hvad angår IT-udviklingen, kan man jo godt frygte, at en uhæmmet og blind teknologibegejstring vil føre til større sociale og uddannelsesmæssige kløfter. Men omvendt må det siges, at vi med IT-udviklingen faktisk får en chance for at fremme den modsatte udvikling, fordi teknologien i sig selv er af decentral karakter. Den har et anarkistisk element, og det springende punkt er, om vi vil udnytte det med henblik på at bryde magtmonopoler.

Perspektivet for os at se er således ikke, at man gennem skatterabatter fremmer denne udvikling. Det skal heller ikke ske gennem store lokomotiver, men først og fremmest ved at sikre, at alle som en borgerret får adgang til udviklingen, får lov til at lege med i udviklingen og dermed bidrage til, at vi får brudt et magtmonopol på globalt plan. Kan debatten bidrage hertil, kan den være ekstra spændende og måske indirekte sætte en gammel dagsorden på alles læber. Jeg bemærkede f.eks., at den socialdemokratiske ordfører talte om, at det var vigtigt ved fordelingen af ejerskabet, at det blev fordelt på flere og fordelt mere retfærdigt, og det er da også interessant, hvis ministeren kan kommentere det perspektiv.

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Blot et ganske kort spørgsmål til hr. Søren Kolstrup:

Hr. Søren Kolstrup havde mange negative betragtninger om fjernundervisning, bl.a. at den ikke kunne erstatte den nære kontakt m.v. Afviser Enhedslisten fjernundervisning som et godt supplement og en god valgmulighed for de personer, der ikke har mulighed for at transportere sig selv over store afstande og få en uddannelse i de byer, hvor vi nu har lagt uddannelsesstederne? Er det ikke også i Enhedslistens interesse, at vi bevarer en decentral uddannelsesstruktur, som netop fjernundervisning, undervisning over IT, kan medvirke til?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er glad for spørgsmålet. Enhedslisten finder selvfølgelig, at en sådan IT-fjernundervisning kan være med til at supplere den eksisterende

uddannelse. Men det, som vi vil undgå for enhver pris, er, at dette nye redskab bruges til at erstatte de uddannelsesinstitutioner, som måtte ligge i de lokale samfund, og hvis noget sådant bliver tilfældet, er det, vi siger nej. Men som supplement er det da helt fint.

Kim Behnke (FRI):

For ministeren må det føles som ved en festlig lejlighed, hvor alle kommer og siger tak, fordi de blev indbudt. Men ikke desto mindre er der grund til at glæde sig over, at regeringen både med rapporten »Det Digitale Danmark« og den hurtige opfølgning med redegørelsen »Omstilling til netværkssamfundet« har formået at bringe debatten ind i Folketinget og forhåbentlig vil bringe Danmark i spidsen.

I Frihed 2000 har vi den opfattelse, at når det gælder IT-udviklingen, kan der ikke gøres nok for at bringe Danmark med. Lige præcis i et lille land som Danmark med en demografisk udvikling, der gør, at vi bliver færre, skal vi bruge IT og computere til at løse langt flere opgaver, end vi har været vant til.

I den forbindelse er det værd at understrege, at noget af det, der må gøres gældende, er, at demokratiet fortsat bliver udviklet, altså at borgerne føler, at deres indsigt og deres muligheder for at følge med bliver forøget. Borgerne skal føle tryghed ved det, der foregår, borgerne må ikke føle, at det bliver det, der på nudansk hedder et »Big Brother-samfund«, hvor myndighederne har oplysninger og datasamkøringer osv., som giver borgerne utryghed. Det går ikke, for så får vi en negativ reaktion i befolkningen og manglende vilje til og interesse i aktivt at følge med.

Til gengæld byder netværkssamfundet jo på nogle enestående muligheder for, at stort set alle efter evne og lyst og tid kan følge med i, hvad der foregår. Man behøver ikke længere at komme ned på rådhuset og finde en plads på bageste række for at følge med i, hvad byrådet diskuterer. Man kan sidde derhjemme, man kan følge med i lokalplansudviklingen, og man kan gøre sine synspunkter aktivt gældende.

Vi har også oplevet, at Folketingets overgang til at have en webside har været en af de største succeser, når det gælder Folketingets udbredelse af information til borgerne. Ikke kun skolebørn, men ganske mange borgere bruger muligheden for her at søge oplysninger og blande sig i den demokratiske debat, og det er vigtigt. Det er nemlig vigtigt, at borgerne ikke bare bli-

ver passive tilskuere til noget, der opfattes som underholdning eller som noget negativt, der bliver trukket ned over hovederne på dem.

Men vi kommer ikke uden om, at IT-udviklingen i allerhøjeste grad også er erhvervspolitik. Jeg havde selv den fornøjelse at være med, da Bill Gates besøgte Danmark for et års tid siden og i den forbindelse blev stillet et spørgsmål af en ikke alt for positiv journalist, som spurgte, om det ikke var urimeligt, at Bill Gates og Microsoft havde indtaget den store plads, de har på markedet, og hvordan små, danske virksomheder nogen sinde skulle kunne komme til.

Bill Gates svarede – hvad der jo ikke var helt uintelligent – at når det gælder Cyberspace, er der altså tale om et område, hvor der er plads nok. Der er plads til alle, der er ikke tale om, at der er nogen som helst begrænsninger. Selv den mindste virksomhed kan i Cyberspace optræde lige så flot og lige så aktivt som den allerstørste virksomhed – ja, rent faktisk har erfaringen vist, at nogle af de mindste virksomheder netop er dem, der har haft størst glæde af og været hurtigst til at erkende de muligheder, der er i Cyberspace.

Når vi ser på borgernes brug af IT, skal vi huske på, at de redskaber, den lærdom, den indsigt og den håndtering af IT, som borgerne oplever derhjemme sammen med venner, bekendte og familie, tager de jo med sig på arbejdet. Det vil sige, at der sker en gradvis, men sikker efteruddannelse af hele befolkningen, og denne efteruddannelse kan vort erhvervsliv også have stor glæde af. Det er nemlig ikke nok, at vi kun har nogle få specialister siddende i virksomhederne til at udvikle programmer og udvikle de varer, vi skal sælge og leve af. Det er absolut nødvendigt, at hele virksomhedens medarbejderstab er integreret i den udvikling, der foregår.

Der er skrevet mange bekymrede artikler om, hvorvidt vi kommer til at opleve et A- og et B-hold, altså at der er nogle, der har forstand på, hvad der sker på IT-området, og andre, som bliver hægtet fuldstændig af. Og den første gruppe, der blev udnævnt til at skulle tilhøre B-holdet – ja måske endda et C-hold – var de ældre.

Hvor er jeg glad for, at de ældre selv har gjort den frygt til skamme! Når man spørger i Ældre Sagen og i andre ældreorganisationer, er det de kurser og arrangementer, der er specielt rettet mod de ældre, som i øjeblikket er fuldstændig overtegnede og har lange ventelister.

Når de ældre opdager, at de kan bruge Internettet til slægtsforskning og til at kommunikere med frimærkesamlere eller andre, som deler deres snævre og begrænsede interesser, på den anden side af Jorden, følger trangen og lysten til at lege med computeren automatisk med.

Derfor er det vores opfattelse, at man ikke skal være bange for, at der bliver et A- og et B-hold. Det, vi skal gøre, er at give borgerne glæden, oplevelsen og fornøjelsen ved at bruge netværket til de opgaver og de løsninger, de står og har brug for.

Men vi skal også sørge for, at de børn og de unge, vi uddanner, allerede fra skolen har vænnet sig til at bruge computeren aktivt. I den forbindelse er det vores opfattelse i Frihed 2000, at computerundervisningen ikke bare skal være et tilbud i folkeskolen, men skal være et obligatorisk fag. Ikke bare i dag, men i endnu højere grad i morgen og i overmorgen vil IT-kendskab blive lige så vigtigt som det at kunne læse og skrive, altså de gamle redskabsfag.

Det er også en kendsgerning, at anvendelsen af computere kan være med til at gavne miljøet – ikke kun når vi styrer forskellige processer, så vi begrænser ressourceforbruget, men også fordi vi kan få noget så eksotisk som hjemmearbejdspladser. Vi behøver ikke længere køre i bil til og fra arbejde; vi kan blive hjemme og løse vore arbejdsopgaver dér. Og lige præcis det at blive hjemme og løse arbejdsopgaverne bliver også en stor fordel for handicappede. Personer, som er bevægelseshandicappede og ikke har mulighed for at møde op på en arbejdsplads, kan hjemme i deres private bolig få et meningsfyldt liv, hvor de udfylder en arbejdsplads.

I den forbindelse så jeg på et tidspunkt i fjernsynet et interessant program fra USA: I et stort fængsel i Californien var de indsatte – oven i købet på den gang, hvor de skal blive hele livet – faktisk en del af Californiens turistinformation. Når folk ringede til de gratis 800-numre, fik de altså en indsat i fængslet, der gav gode råd og vejledning om, hvilke turistattraktioner der var åbne, og hvilke steder man kunne opleve noget spændende. Problemet opstod så, når nogle af turisterne inviterede personalet – som de troede det var – til at møde sig på de pågældende restauranter den pågældende aften, for det måtte de indsatte jo desværre afslå. Men det vidner om, hvilke muligheder IT tilbyder os. Ting, som vi ikke tidligere havde forestillet os kunne lade sig gøre, kan pludselig lade sig gøre.

Fristelsen er stor til at erklære, at det gamle hybridnetprojekt nu skal gennemføres fuldt ud, at der skal lægges fiberoptik ind i hver eneste husstand og hvert eneste kontor, så bliver det rigtig lykkeligt. Problemet er bare, hvem der skal betale for den gigantiske investering, og spørgsmålet er, om det også er den rigtige løsning. Vi vil være langt mere optaget af, at der bliver en mangfoldighed af løsninger, for jo mere man bruger netværket som en del af samfundet, desto mere sårbart bliver samfundet, hvis disse netværk ikke fungerer. Derfor er vi tilhængere af, at man ikke satser på en enstrengt udvikling, men bruger både fiberoptik, satellittransmission, radiokommunikation, og hvad der ellers findes, så vi ikke får et samfund, der er alt for sårbart.

Så er der nogle problemer, som ligger uløste hen:

Vi er ikke langt nok fremme i Danmark med standarder for kryptering, og vi er ikke langt nok fremme med at få regelsættet for digital signatur på plads. Og det er altså nogle af de ting, der er brug for, før vi kan få en interaktiv kommunikation mellem borgerne og det offentlige, så man kan sidde derhjemme og udfylde skemaer på computerskærmen for at bestille institutionspladser og alt muligt andet.

I den forbindelse har jeg fået at vide fra en række af de kommuner, der har forsøgt sig med det, at de oplever, at Kommunedata er en barriere, fordi Kommunedata – til trods for at det jo er en fælleskommunal institution – har den opfattelse, at en række af de data, de ligger inde med, er deres ejendom og derfor ikke kan få lov til at indgå i samkøringen af de registre, der er nødvendige, for at man kan få disse forud udfyldte skemaer præsenteret derhjemme. De problemer må vi løse, hvis de virkelig viser sig at være til stede.

Så er der hele spørgsmålet om den elektroniske handel, og den, der får de største mavesår i den anledning, bliver nok ikke forskningsministeren, med derimod skatteministeren. Det er nemlig klart, at hvis man gennem de forslag, der er lagt frem her, fremmer danskernes brug af danske udbydere af varer på nettet, vil der altså også komme en stigende interesse for at benytte sig af udenlandske udbydere af varer, og det frister jo til at omgå momsregler og alt muligt andet. Derfor er vi nødsaget til at gøre tingene i en sådan rækkefølge, at vi ikke selv skaber problemer.

Til sidst vil jeg sige, at ministeren skal være meget opmærksom på, at nogle af de initiativer, som i øjeblikket tages i Europa-Kommissionen, ikke kommer til at spænde ben for de gode initiativer, der er gjort her. Der er desværre kræfter i andre EU-lande, som forsøger at begrænse udbygningen af netværkssamfundet, og derfor må den danske regering ikke sove i timen, for så kan dette her gå hen og blive en parentes, og det skal det ikke være. Det skal være overskrifterne for en spændende udvikling.

Forskningsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne takke alle ordførerne for en meget, meget positiv modtagelse af redegørelsen.

Hr. Morten Helveg Petersen spurgte lidt søgende, om tålmodigheden nu rakte til at modtage flere roser. Jeg tror, jeg kan tale på alle politikeres vegne, når jeg siger, at i den henseende er tålmodigheden altid uendelig.

Jeg ser redegørelsen som et meget godt grundlag for vores videre bearbejdning af IT-politikken, fordi et så bredt flertal her i Folketinget har sagt ja til, at det er den vej, vi skal gå, og at det er en lang række af de initiativer, som trænger sig på nu. Men samtidig er der også en stor og meget vigtig opmærksomhed omkring, at dette er budet i år, og at dette bud skal videreudvikles og suppleres. Det siger jeg også som et svar til hr. Kristian Jensen, fordi hr. Kristian Jensen var bekymret for de ting, som ikke er med blandt de 37 punkter.

Det er der ingen grund til at være. Det, der er hele pointen i den måde, vi har valgt at lave redegørelsen på, er, at de første 37 punkter er dem, der allerede var tidssat den dag i starten af december, da jeg fremlagde redegørelsen. Det var allerede tidssat, hvornår de kunne starte, og først og fremmest var det dem, som vi allerede havde skaffet finansiering til.

Men det betyder ikke, at nogen af dem, der på det tidspunkt ikke var skaffet finansiering til, er kommet i en slags skammekrog eller på en uendelig venteliste. Nej, tværtimod har der været tale om, at jeg har fundet det vigtigt, at når vi nu forsøgte at lave en anden type redegørelse, end man er vant til – når vi helt nøjagtigt tidssatte, hvornår tingene blev sat i gang, og hvordan udviklingstakten ville være – sørgede vi samtidig for, at finansieringen var til stede. Og jeg har naturligvis glædet mig meget over, at det er lykkedes at skabe et finansieringsgrundlag på godt og vel 1 mia. kr. til disse forskellige initiativer, men som sagt betyder det

ikke, at andre ting ikke også kommer i spil, herunder dem, der står på den såkaldte venteliste.

Selve grundtanken i den måde, redegørelsen er lavet på, er netop, at der er en rullende strategi. Det betyder, at vi allerede nu i løbet af foråret begynder at indsamle stof til næste runde, og næste runde bliver den netværksredegørelse, der skal forelægges Folketinget hen mod slutningen af året. Ideen er, at vi meget gerne – ikke bare fra det politiske miljø, men også fra IT-miljøerne – skal have supplement, nye ideer og videreudvikling af nogle af de ting, som allerede er på lystavlen, så den næste netværksredegørelse dels kan blive en slags rapportering af, hvordan det gik med igangsættelsen, dels kan indeholde nye ideer, som vi kan pinpointe og dermed få ind som en del af den dagsaktuelle debat.

Men det drejer sig ikke blot om debatten, men også om den konkrete gennemførelse. Jeg har nemlig fundet, at det ville have været en lille smule letsindigt at lave det, jeg vil kalde en traditionel 4-års-handlingsplan. Og hvorfor nu det? Jo, simpelt hen fordi udviklingen går så fantastisk hurtigt, når det drejer sig om IT. Der er ingen, der med vederhæftigheden i behold kan sætte sig ned og forudse præcist, hvad der vil være det rigtige bud i år 2003 eller år 2004, og derfor har vi valgt den rullende strategi, som alle er inviteret til at bidrage til. Det vil også komme til at ske i forbindelse med en række konferencer, som jeg her mod slutningen af foråret arrangerer en af i hver landsdel, og hvor vi meget gerne skulle begynde at tage hul på næste runde.

Jeg tror ikke, der er grund til at kommentere de enkelte ordføreres indlæg, eftersom vi jo meget langt hen ad vejen må siges at være enige, men jeg vil alligevel godt tage nogle ganske få ting op til kommentar.

Der er det spørgsmål, som hr. Kristian Jensen rejste, eller efterlyste skal jeg måske snarere kalde det, om der ville være nogle milepæle undervejs i arbejdet, sådan at man kunne følge med. Til det har jeg næsten allerede givet svaret, for det er ja, netop fordi vi laver den rullende strategi, og netop fordi der en gang om året vil komme en netværksredegørelse, vil der være en fremragende mulighed for alle, herunder også politikere og de meget engagerede ordførere, der er i Folketinget på det her felt, til hele tiden at følge med, og for mig vil det være en sand fornøjelse at afrapportere de enkelte initiativer undervejs.

Fru Henriette Kjær var inde på fyrtårnene, dels det, der allerede nu er sat i søen – om et fyrtårn hører hjemme i søen, kan man måske altid diskutere – i Nordjylland, dels det efterfølgende, der skal komme i Ørestaden. Jeg forstod fru Henriette Kjær sådan, at der var en vis bekymring for, at det her blev for politisk styret, og at man bare skulle lade tingene udvikle sig af sig selv.

Til det er min kommentar: Det, vi yder her, vil være en hjælp til selvhjælp. Naturligvis kan ingen politisk myndighed og slet ikke Folketinget beslutte, at der nu skal ske noget i en bestemt egn af landet. Det er en hjælp til selvhjælp forstået på den måde, at netop i Nordjylland, hvor man er meget langt med at skabe samarbejde på kryds og tværs på IT-området, vil vi godt give det ekstra lille løft, der skal til, for at man her kan sige, at nu laver vi et forsøg, som for så vidt er uden grænser. Vi har ikke på forhånd fra politisk hold sagt, at det skal være det og det og det, de skal afprøve. Nej, vi siger, vi vil godt have, at de oppe i Nordjylland afprøver, hvordan et netværkssamfund i sin yderste konsekvens er.

Det vil sige, der vil være en stor pulje penge, og man kan så søge om at få de initiativer, man tager, delvis finansieret. Det kommer så til at ske i et, håber jeg, meget flot samarbejde mellem stat, amter, kommuner og det private erhvervsliv. Det er de finansieringspartnere, der er gået sammen her.

Jeg forudser, at det kan komme til at betyde, at vi får en – lad mig bare kalde det – supermodel for, hvordan næste generation af det danske samfund ser ud, hvor man, både når det drejer sig om erhvervsliv, uddannelse, foreningsliv og alt muligt andet, altså vil afprøve grænserne og dermed også blive klogere på de ting, som man selvfølgelig også skal være meget nænsomme om. Hvad er det altså for nogle demokratiske værdier, som man skal passe på ikke at sætte over styr i et sådant samfund? Det vil sige, at vi gerne skulle blive både – lad mig kalde det – positivt og negativt klogere, og derfor tror jeg, at den måde, det bliver grebet an på, og hvor der i Nordjylland er et kæmpeengagement i det, vil vise sig at være den rigtige måde.

Det vil sige, at jeg under ingen omstændigheder deler fru Henriette Kjærs beskrivelse af, at man sådan nærmest sukkende i Nordjylland skulle sige: Nå ja, nu har vi fået en pose penge, og så må vi jo se, om vi kan få den brugt. Jeg

skal i øvrigt derop torsdag i denne uge og være med til at sætte nogle yderligere ideer om det i søen, men alle de meldinger, jeg har, går ud på, at engagementet er meget, meget stort.

Så er der flere, der har været inde på ideen om et virtuelt universitet, og hr. Søren Kolstrup advarede imod, at man lod undervisning på nettet, altså den fjerne undervisning, træde i stedet for den type undervisning, hvor mennesker er til stede i det samme lokale. Til det er svaret, at det bestemt heller ikke er det, der er tale om. Det virtuelle universitet skal være et supplement. Det kan være, at der er unge studerende, altså unge på universiteterne, der så vil vælge at tage et enkelt fag eller to på nettet, men jeg tror først og fremmest, at det store ryk fremad her vil ligge i, at vi kan få en ny målgruppe, der har driften imod at få en akademisk uddannelse, og dens ønsker bragt ind i en realistisk sfære.

Der er masser af mennesker i det danske samfund, som er godt i vej med job, familie og alt mulig andet, der også gerne vil videreudanne sig og gerne ende med at få papir på det, de ved. Den målgruppe tror jeg at vi kommer til at servicere glimrende på denne måde, hvor man kan sidde hjemme ved sin pc'er og studere om aftenen, tidligt om morgenen, eller hvornår man nu kan finde tiden til det, og det er netop også et udtryk for det, som måske næsten er blevet en slags floskel i manges ører, nemlig den livslange uddannelse; altså den livslange uddannelse kan meget fint defineres ind i den ramme, som jeg beskriver her.

Så er jeg helt enig i det, som flere har været inde på om de handicappedes adgang til den virtuelle verden. Der er stor idérigdom på området. Der er lavet spændende forsøg, men også nogle praktiske ordninger, f.eks. for blinde, der kan bruge nettet til at få uddannelse. Der kommer transformeringen fra skrift til tale via nettet selvfølgelig også ind som en meget vigtig nøgle, men generelt om det her problem vil jeg godt sige, at jeg betragter den teknologiske udvikling som et meget fint løft til handicapgrupper. Jeg tror, det var fru Susanne Clemensen, der var inde på det, at med den ny situation kan der faktisk være mulighed for, at en handicappet person kan komme ind på det ordinære arbejdsmarked, fordi det ordinære arbejdsmarked ikke mere nødvendigvis er noget, man bevæger sig hen til; det kan også godt ligge hjemme i ens egen stue.

I øvrigt tror jeg også set under den samme vinkel, at vi vil opleve flere og flere, der måske vælger en enkelt dag om ugen at sidde hjemme og arbejde for deres arbejdsplads via nettet. Jeg hører ikke til dem, der tror, at det vil ende i, at folk isolerer sig hjemme hos sig selv i stedet for at møde op på arbejdspladsen, i foreningslivet, eller hvor der ellers kan være tale om det. Det skyldes i virkeligheden det, som jeg vil kalde en helt grundlæggende kulturoptimisme, nemlig at der ikke er noget, der kan overtrumfe menneskers nær- og samvær. Men en lang række praktiske ting og også i ny og næ en arbejdsdag via det fjerne, nemlig nettet, tror jeg, at vi vil komme til at se mere og mere af. Derfor er det ikke et valg mellem enten at have det, som jeg vil kalde det gammeldags sam- og nærvær, og så blive freak på nettet. Det er i udpræget grad valget af et både-og, og det har jeg det helt fint med.

Det siger jeg naturligvis også, fordi jeg er aldeles enig med de ordførere, der har været inde på, at IT jo kun er et redskab. Det kan bruges godt, det kan bruges skidt, og det, som vores IT-politik skal bygge på, er naturligvis, at det bringer os i stand til at gøre en lang række banale ting, tror jeg jeg vil kalde det, enklere, nemmere, mere overkommelige, men samtidig skal det tilrettelægges på en sådan måde, at de grundlæggende værdier i velfærdssamfundet ikke bliver sat over styr.

Derfor håber jeg, at de debatter, som vi nu engang om året skal have i Folketinget om netværksudviklingen, kan føre til en stadig mere tankefuld debat om, hvordan vi sikrer, at det her ikke fører til centralisering, sådan som hr. Søren Kolstrup var inde på, at vi samtidig er meget opmærksom på det, jeg vil kalde det positivt anarkistiske element, der naturligvis ligger i, at vi her står med et redskab, som kan bruges på alle mulige forskellige måder, individuelt af den enkelte, til at handle med, til at blive klogere med via undervisning, til at kommunikere med sin gamle møster med, til at være en del af et helt professionelt netværk med osv.

Anvendt på den måde tror jeg, at vi vil være i stand til at bringe os ikke blot bedre på omgangshøjde med nogle af de krav, som velfærdssamfundet under alle omstændigheder vil stille til os, men også med den internationale udvikling, hvor begreber som e-handel og i det hele taget det at bruge nettet professionelt kommer til at spille en stadig større rolle.

Der er flere, der har været inde på folkeskolen i denne her forbindelse. Jeg er fuldstændig enig med dem, der siger, at i jo højere grad vi kan få IT integreret i den almindelige folkeskoleundervisning, jo mere naturligt bliver det, og desto længere vil vi også nå i dette med at gøre det til et fuldstændig hverdagsagtigt værktøj. Men jeg er ikke enig med hr. Kim Behnke, der påstod, at Danmark er håbløst bagefter på det her område, eller var det SF's ordfører, der kom med den påstand?

Hvis vi sammenligner os med de lande, vi normalt sammenligner os med, kan man sige, at vi bestemt er med i den bedste ende, men omvendt er det sådan, at vi skal passe på, at vi ikke kommer til at synke alt for langt ned, og derfor er det en af de ting, som jeg synes vi skal være meget optaget af i den videre opfølgning.

Alle de øvrige kommentarer, der har været til enkeltforslagene, vil jeg ikke tage op i min besvarelse her til slut, for jeg fornemmer, at vi langt hen ad vejen er enige, og at der samtidig også er en helt grundlæggende forståelse for, at en ting er det, vi kan beslutte her i Folketinget, noget andet er den dynamik, der ligger i udviklingen i sig selv.

Det hører jo også med til den politiske erkendelse eller selverkendelse – man kan kalde det, hvad man vil – at nogle af de mest grundlæggende forandringer, der historisk er sket af det danske samfund, såmænd ikke er noget, der har været politisk besluttet. Opfindelsen af elektriciteten var f.eks. ikke en politisk opfindelse, men det var noget, der var helt, helt afgørende for samfundsudviklingen. Man kan sige det samme om opfindelsen af dampmaskinen, og jeg kunne komme med en lang række andre eksempler.

Det, der er vores opgave som politikere, er naturligvis at sørge for, at nye, fremragende teknologiske muligheder rent faktisk også bliver nyttiggjort til gavn for det enkelte menne-

ske og også til gavn for samfundet, sådan at det bliver bedre i stand til at klare de økonomiske udfordringer og dermed også den konkurrence, vi naturligvis også altid vil være i med andre lande.

Jeg synes, at det tonefald, der har været anvendt i debatten her i dag, meget godt er dækket ind under den overordnede betragtning, jeg kommer med her til sidst, så derfor skal man opfatte det som en sådan rigtig ægte følt tak til ordførerne for, at de så konstruktivt går ind i debatten.

Jeg tror, at vi netop med den høje grad af overensstemmelse, der er i grundsynspunkterne – så kan der være nogle detaljer, som vi altid kan diskutere – er ret godt rustede til at få Danmark udviklet til virkelig at være med i førerfeltet på IT-siden, uden at vi sætter nogen af de meget vigtige værdier i vort samfund over styr.

Så tak for i dag, havde jeg nær sagt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 23. februar 2000, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.16